

Toespraak van prof. dr. Annetje Ottow, decaan van de faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie bij het afscheid van Herman Wijffels, hoogleraar Duurzaamheid en maatschappelijke verandering aan de Universiteit Utrecht

Aula, Academiegebouw, 3 oktober 2016

Geachte dames en heren,

Beste Herman,

Als decaan van de Faculteit recht, Economie, Bestuur en Organisatie doet het mij goed zoveel mensen bijeen te zien met hart voor de financiële sector en de wetenschap, en dan in het bijzonder voor de rol die deze beiden kunnen spelen in de duurzaamheidstransitie waar onze samenleving voor staat.

Een opgave waar, zoals Marjan Oudeman zojuist aangaf, de Universiteit Utrecht voor zichzelf een belangrijke rol ziet weggelegd. Dat doen we via de universiteitsbrede thema's Instituten en Duurzaamheid. De faculteit Rechten, Economie, Bestuur en Organisatie, waarbinnen de Utrecht School of Economics (USE) een belangrijke plaats inneemt, is bij vele activiteiten van deze thema's betrokken.

Niet alleen sluit de kennis van REBO en USE (finance natuurlijk, maar ook sociaal en innovatief ondernemerschap) goed aan bij het werkkterrein van SFL. Dat doet ook de benadering van onderwijs en wetenschap. The real world perspective is het motto van USE. De echte wereld, goed onderwijs en wetenschap kunnen niet zonder. Het is in die echte wereld dat belangrijke vragen worden gezien en opgehaald, het is in die echte wereld dat de ontwikkelde kennis weer zijn nut kan bewijzen.

Herman Wijffels heeft met SFL laten zien hoe je dat kunt doen. Wetenschappers die volle zalen trekken, gehoor vinden bij de sector en politiek. Wetenschappers die aan de slag gaan met de vragen die leven binnen de sector en wiens resultaten daardoor vervolgens ook snel ingang vinden bij die sector. Zo heeft SFL de afgelopen jaren op uiteenlopende thema's, van kapitaalbuffers tot de maatschappelijke taak van banken, van cultuur bij banken tot de financiële risico's van klimaatverandering, in Nederland en daarbuiten mede richting

gegeven aan de koers van financiële instellingen, toezichthouders en beleidsmakers.

Het is vanwege deze werkwijze dat wij vanuit REBO en Instituties, hebben geïnvesteerd in de uitbreiding van het SFL, inmiddels 5 mensen sterk, en hen huisvesten tussen onze economen. Met postdoc plaatsen die het SFL werk verder inbedden in het onderwijs en onderzoek aan de UU.

Dat gebeurt door nauw samen te werken met de leden van SFL van andere universiteiten, maar steeds meer ook met andere wetenschappers van UU. Een mooi voorbeeld is de recent toegekende Horizon 2020 subsidie van de EU voor het NATURVATION: NATure-based Urban innovation. Vanuit USE en SFL zal gekeken worden naar de financiering van natuurlijke oplossingen voor stedelijke problemen als hitte en wateroverlast. Maar ook Utrechtse onderzoekers van het op duurzame innovatie gerichte Copernicus instituut doen mee in dit consortium. Via de eveneens dit jaar toegekende Horizon 2020 subsidie Innopaths zullen USE/SFL onderzoekers kijken naar de financiering van innovaties voor het tegengaan van klimaatverandering, maar dan samen met onderzoekers van UCL en ETH Zurich. Zo versterkt SFL zowel het Utrechtse weefsel rond duurzaamheid als onze verbindingen met excellente plekken elders.

Ondertussen wordt binnen USE samengewerkt tussen SFL en de finance chair om, met mensen uit de praktijk van crowd funding, te komen tot een Centre for Alternative Finance, een data hub waar op vertrouwelijke wijze gegevens worden verzameld over crowdfunding en andere alternatieve financieringswijzen. Goed voor de transparantie van deze zich snel ontwikkelende sector, en een belangrijke bron voor onderzoekers. Wederom een mooi voorbeeld van de vruchtbare verbinding die mogelijk is tussen wetenschap en praktijk.

Ik ben er van overtuigd dat deze vormen van samenwerking de komende jaren sterk zullen groeien. Vanuit ons departement rechtsgeleerdheid zijn we bijvoorbeeld strategische partnerschappen aangegaan met 3 grote advocatenkantoren. De samenwerking daar, die klein begon, met gastcolleges over en weer, leidt tot een steeds intensievere samenwerking. Dat model zouden wij graag ook met andere, waaronder financiële, instellingen beproeven. Zoals de UU onlangs ook een intensieve samenwerking met de AFM heeft bekendgemaakt rond de psychologie van het toezicht. UU-medewerkers treden daarbij deeltijd in dienst van de AFM en doen daarnaast (promotie)onderzoek.

Dergelijke samenwerkingsvormen bieden de universiteit de mogelijkheid om de praktijk en haar vragen beter te leren kennen. Het biedt financiële instellingen toegang tot de laatste wetenschappelijke inzichten en een goed geïnformeerde partner die vanuit een onafhankelijke positie kan reflecteren op de ontwikkelingen in de sector. Een sector die elke dag weer staat voor ingewikkelde afwegingen tussen de belangen van klanten en vele andere betrokkenen. Zo nemen wij allen vanuit onze eigen posities verantwoordelijkheid

voor maatschappelijke vraagstukken: door de handen ineen te slaan zijn wij beter in staat oplossingen voor deze vraagstukken te vinden.

Ik dank Herman voor de manier waarop hij deze verbinding tussen wetenschap en praktijk de afgelopen jaren heeft vorm gegeven. Jaren waarin samenwerking moeilijk was, vanwege de grote onzekerheden, de grote tegenstellingen en de snelle veranderingen die de sector meemaakte. Herman Wijffels wilde met SFL juist de kloof overbruggen. Wetenschappers niet als beste stuurlui aan wal, maar als serieuze gesprekspartner voor een sector in transitie. Voor een sector die zelf ook onmisbaar is bij de transitie waar de samenleving voor staat. Want de overgang naar een duurzame economie vergt ongekende investeringen. Dat biedt volop kansen, maar ook veel uiterst ingewikkelde vraagstukken. Vraagstukken waar de wetenschap mede een oplossing voor moet bieden.

Herman vertrekt als hoogleraar van deze universiteit. In zijn geest zal het werk hier verder gaan. En gelukkig zal Herman daar ook persoonlijk betrokken bij blijven via zijn lidmaatschap van het SFL.

Dan is het nu de hoogste tijd om Herman zelf aan het woord te laten. Zijn inleiding zal gevolgd worden door een panel dat wordt geleid door Klaas van Egmond. Daarna, om 21 uur nodig u allen van harte uit voor een drankje en een hapje in de zaal bij de uitgang waar u zojuist ook ontvangen bent.